

חוסר התאם בין בניין הפועל לבין שם הפעולה¹

1. מצאו את הבניין של הפעלים ושל שמות הפעולה שלפניכם.
נסחו את התופעה הלשונית (הקושי) העולה מניתוח השורשים.
נסו לשער מה הסיבה לתופעה.

קיבץ קיבוץ   קיבץ הקבצה

סיפק סיפוק   סיפק אספקה

טען טיעון   טען טענה

שקל שקילה   שקל שיקול

בדק בדיקה   בדק בידוק (ביטחוני)

כבש כבישה   כבש כיבוש

שיער שיעור   שיער השערה

---

¹ קרינגטון, א"א. (2018). עבודת הגמר: שמות הפעולה בלשון עברית.

2. לפי המבנה של שם פעולה בניין פעל (קטילה),

שם הפעולה של הפועל **אסר** היה צריך להיות _____ (ולא איסור).

שם הפעולה של הפועל **חתך** היה צריך להיות _____ (ולא חיתוך).

נסו לשער מדוע נוצרו שמות פעולה חלופיים?

3. **פינוי-בינוי**

מה מיוחד בצמד שמות הפעולה פינוי בינוי ?

נסו לשער מדוע נוצר "שיבוש" זה.

4. מצאו את שמות הפעולה לפעלים שלפניכם.

איזו תופעה התרחשה? נסו לשער מדוע.

_____ נשבר	_____ נשלח
_____ נמסר	_____ נבדק
_____ נחשף	_____ נקרא
_____ נפסל	_____ נפגש
_____ נספר	_____ נבחר
_____ נקלט	_____ נגזל

5. השלימו את הטבלה :

הפועל	שם הפעולה	הסבר
אטם		הפועל בבניין פעל שם הפעולה בבניין פיעל.
אסף		
דן		
חזה		
רקד		
נהנה		
נועד		
נחקק		
נכנס		
נכנע		
נפצע		
הסתובב		
השתחרר		
השתמש		
השתעל		
התווכח		
התייאש		
התקלקל		
נאשם		
התפשר		
התחרט		
בירך		
היגר		
כיבס		
קילל		
שוחח		

תשובות : (קרינגטון, א"א. (2018). עבודת הגמר: שמות הפעולה בלשון
(עברית)

1. בידול משמעות ממילה קיימת ובידול בשימוש : שם פעולה חדש התווסף מאחר שמילה במשקל הסדיר כבר "תפוסה" ועמוסת משמעויות או שנוצר צורך במילה לשימוש ייחודי.
2. רצון למנוע דו־משמעות בתצורה.
3. אולי כדי ליצור דמיון צלילי.
4. ניכרת ממש "בריחה" ממשקל היקטלות כנראה בגלל קושי בהגיה.

